

Administratīvā apgabaltiesa

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 10. oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnesis referents Kaspars Berķis, tiesneses Ilze Amona unValda Zommere,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz biedrības “HS Black Ice” pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru profesionālās ievirzes sporta skolai “Hokeja skola Grīziņkalns” tiktu piešķirta valsts budžeta dotācija 2024. gadā pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, sakarā ar biedrības “HS Black Ice”apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024. gada 5. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja biedrība “HS Black Ice” (iepriekš – “HK Grīziņkalns”), lai īstenotu vienu no savos statūtos noteiktajiem mērķiem – organizēt bērnu un jauniešu treniņu procesu hokeja sportā –, 2022. gada 30. martā dibināja struktūrvienību – profesionālās ievirzes sporta skolu “Hokeja skola Grīziņkalns” (reģ. Nr. 3371803505).

Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – dienests) 2022. gada 7. aprīlī par lēmumu Nr. 2-12e/97 reģistrēja sporta skolu “Hokeja skola Grīziņkalns” (pašreiz – sporta skola “Hokeja skola BIG”) (turpmāk – sporta skola) Izglītības iestāžu reģistrā. Atbilstoši Izglītības iestāžu reģistra datiem sporta skola akreditēta 2023. gada 4. oktobrī.

Sporta skola 2023. gada 10. oktobrī saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 885 “Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas” (turpmāk – noteikumi Nr. 885) 4. un 5. punktu iesniedza Valsts izglītības informācijas sistēmā pieteikumu valsts budžeta dotācijas saņemšanai profesionālās ievirzes sporta izglītības programmās nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 2024. gadā.

[2] Ar Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – ministrija) 2024. gada 19. februāra lēmumu Nr. 1-4e/24/8 sporta skolai atteikts piešķirt valsts finansējumu 2024. gadā (turpmāk – pārsūdzētais lēmums).

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka saskaņā ar Valsts izglītības informācijas sistēmā reģistrētajiem datiem sporta skolas mācību treniņu grupas SSG SSG (Hokejs), MT-1 U (Hokejs), MT-2 U10 (Hokejs), MT-3 U11 (Hokejs) un MT-5 U13 (Hokejs) atbilst noteikumu Nr. 885 11. punktā noteiktajiem kritērijiem un nosacījumiem. Atbilstoši noteikumu Nr. 885 6. punktam minētajām mācību treniņu grupām ir aprēķinātas 2,7983 pedagoģiskās likmes un finansējums 47 519,24 euro apmērā.

Atbilstoši noteikumu Nr. 885 8. punktam maksimālā finansējuma nodrošinājumu izglītības iestādei gadā aprēķina, ievērojot pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu, kas nepārsniedz izglītības iestādē iepriekšējā budžeta gadā valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitu. Ņemot vērā, ka sporta skolai nav iepriekšējā budžeta gadā valsts finansēto pedagoģisko likmju, sporta skolai nepienākas valsts finansējums 2024. gadā. Pārsūdzētajā lēmumā papildus norādīts, ka 2024. gadā neveidojas arī valsts finansējamo pedagoģisko likmju atlikums (noteikumu Nr. 885 8.¹ punkts).

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirta valsts budžeta dotācija 2024. gadā pedagogu darba samaksai un

valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām.

Pieteikumā argumentēts, ka pārsūdzētajā lēmumā piemērotais noteikumu Nr. 885 8. punkts grozīts ar Ministru kabineta 2022. gada 30. augusta noteikumiem Nr. 539 “Grozījumi Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumos Nr. 885 “Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas”” (turpmāk – noteikumi Nr. 539). Ar šiem grozījumiem tika ieviests mehānisms valsts finansējamo pedagoģisko likmju fiksēšanai atbilstoši iepriekšējā budžeta gadā izglītības iestādei valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitam, kas minēts kā risinājums šo grozījumu anotācijā. Taču, ieviešot šādu mehānismu, tika radīta netaisnīga situācija attiecībā uz jaunām akreditētām sporta skolām, jo tām faktiski ir liegta iespēja pretendēt uz valsts dotāciju. Noteikumu Nr. 885 regulējums nepamatoti ierobežo jaunajām sporta skolām realizēt Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļā noteiktās tiesības uz valsts finansējumu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai. Pārsūdzētajā lēmumā piemērotās noteikumu Nr. 885 8. un 8.¹ punkta normas neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 105. un 91. pantam.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2024. gada 5. decembra spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts. Tiesa secināja, ka ministrija ir ievērojusi visus noteikumos Nr. 885 norādītos priekšnoteikumus lēmuma pieņemšanai par valsts finansējuma piešķiršanas atteikumu. Ministrija ir izvērtējusi pieteicējas struktūrvienības iesniegumu, analizējot gan faktiskos apstākļus (mācību treniņu grupas atbilstību kritērijiem, pedagoģisko likmju aprēķinus), gan tiesiskos aspektus (normatīvo aktu prasības attiecībā uz finansējuma aprēķināšanu un piešķiršanu). Ņemot vērā to, ka sporta skolai nebija iepriekšējā gada datu par valsts finansētajām pedagoģiskajām likmēm, ministrija bija tiesīga atteikt piešķirt finansējumu, jo tas atbilda normatīvajiem aktiem. Tiesa konkrētajā situācijā nekonstatēja Satversmes 1. panta, 105. panta vai 91. panta pārkāpumu.

[5] Pieteicēja par Administratīvās rajona tiesas 2024. gada 5. decembra spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas instancē pieteicēja precizēja prasījumu, lūdzot atzīt par prettiesisku lietā pārsūdzēto lēmumu.

Vienlaikus pieteicēja iesniedza arī lūgumu apgabaltiesai vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu par noteikumu Nr. 885 8. un 8.¹ punkta neatbilstību Satversmes 91. pantam.

Pieteicēja uzskata, ka noteikumu Nr. 885 8. un 8.¹ punkts neatbilst Satversmes 91. pantā nostiprinātajam tiesiskās vienlīdzības principam. Apstrīdētās normas paredz, ka valsts finansējuma apmērs profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm tiek aprēķināts, ņemot vērā iepriekšējā budžeta gadā finansēto pedagoģisko likmju skaitu. Šādas pieejas rezultātā valsts finansējumu faktiski var saņemt tikai tās izglītības iestādes, kuras jau iepriekš ir bijušas finansētas, savukārt no jauna akreditētām profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm šāda iespēja tiek liegta vai būtiski ierobežota. Tādējādi tiek radīta atšķirīga attieksme pret izglītības iestādēm, kuras atrodas vienādos un salīdzināmos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos, jo visas izglītības iestādes ir akreditētas, atbilst noteiktajiem rezultativitātes kritērijiem, kā arī nosacījumiem attiecībā uz audzēkņu skaitu un vecumu.

Šādai atšķirīgai attieksmei nav objektīva un saprātīga pamata Satversmes 91. panta izpratnē. Likums paredz, ka valsts finansējumu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai ir tiesības saņemt jebkurai akreditētai izglītības iestādei, kas izpilda normatīvajos aktos noteiktos kritērijus. Apstrīdētās normas ievieš papildu kritēriju – iepriekšējā gada finansējuma esamību –, kas nav noteikts likumā un būtiski ierobežo tiesības uz finansējumu. Turklāt normu izdevējs nav identificējis leģitīmu mērķi šādai atšķirīgai attieksmei.

Pieteicējas ieskatā apstrīdētās normas neatbilst arī samērīguma principam, jo nav izvēlēti mazāk ierobežojoši līdzekļi, kas ļautu nodrošināt iespējamo budžeta stabilitātes mērķi, vienlaikus neskarot vienlīdzīgu pieeju valsts finansējumam. Tā kā ar apstrīdētajām normām noteiktā atšķirīgā attieksme nav pamatota ar objektīviem un saprātīgiem iemesliem, tai nav leģitīma mērķa un tā nav samērīga.

[6] Ministrija viedoklī norāda, ka noteikumu Nr. 885 8. un 8.¹ punkta mērķis ir pilnveidot profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu finansēšanas kārtību, ieviešot mehānismu pedagoģisko likmju fiksēšanai atbilstoši iepriekšējā budžeta gadā piešķirtajam finansējumam, lai nodrošinātu stabilu, prognozējamu un plānveidīgu finansējuma sadali. Šāds mehānisms ir nepieciešams, lai novērstu situāciju, kurā nekontrolēts izglītojamo skaita pieaugums varētu izraisīt finansējuma samazināšanos visām sporta skolām un apdraudēt to darbības nepārtrauktību.

Ne no Izglītības likuma, ne no Profesionālās izglītības likuma neizriet valsts obligāts pienākums finansēt profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas. Šo programmu apguve ir izglītojamo un viņu ģimeņu brīva izvēle, savukārt valsts finansējuma piešķiršana ir politikas jautājums, kas atkarīgs no valsts budžeta iespējām. Līdz ar to valstij ir plaša rīcības brīvība noteikt vai mainīt finansējuma piešķiršanas nosacījumus atbilstoši pieejamajiem

resursiem, un šāds tiesībspolitisks lēmums pats par sevi nepārkāpj Satversmes 91. pantā nostiprināto vienlīdzības principu.

Vienlaikus ministrija norāda, ka jaunām akreditētām sporta skolām nav pilnībā liegta iespēja pretendēt uz valsts – tās var saņemt līdzekļus gadījumos, kad budžetā šim mērķim ir pieejams papildu finansējums. Tas apliecina, ka normu mērķis nav diskriminēt jaunas izglītības iestādes, bet gan nodrošināt racionālu un ilgtspējīgu finansējuma sadali.

Motīvu daļa

[7] Administratīvā procesa likuma 104. panta pirmā daļa noteic, ka pārbaudot administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu un noskaidrojot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības, tiesa šaubu gadījumā pārbauda, vai iestādes piemērotā vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamā tiesību norma atbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Savukārt minētā panta otrā daļa paredz, ja tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējusi lietas apstākļus, atzīst, ka ir konstatējams pamats vērsties ar pieteikumu Satversmes tiesā.

[8] Ministrijas atteikums piešķirt dotāciju sporta skolai 2024. gadā pamatots ar noteikumu Nr. 885 8. punktu. Minētie Ministru kabineta noteikumi izdoti saskaņā ar Izglītības likuma 14. panta 26. punktu un Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļu.

Izglītības likuma 14. pants noteic Ministru kabineta kompetenci izglītībā. Minētā panta 26. punkts paredz, ka Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes izglītības programmas.

Savukārt Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļa paredz, ka valsts finansējumu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai ir tiesības saņemt akreditētai profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādei, kuras mācību treniņu grupas atbilst noteiktiem rezultativitātes kritērijiem sportā, kā arī nosacījumiem attiecībā uz audzēkņu skaitu un vecumu. Rezultativitātes kritērijus sportā un nosacījumus attiecībā uz audzēkņu skaitu un vecumu nosaka Ministru kabinets.

Atbilstoši noteikumu Nr. 885 1. punktam noteikumi paredz: 1) kārtību, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas (turpmāk – programma); 2) profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu mācību treniņu grupu (turpmāk – grupa) rezultativitātes kritērijus sportā un nosacījumus attiecībā uz izglītojamo skaitu un vecumu (kritēriji un nosacījumi) (1 pielikums).

Saskaņā ar noteikumu Nr. 885 2. punktu līdzekļus akreditētajās profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs (turpmāk – izglītības iestāde) akreditētu izglītības programmu īstenošanā nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no valsts budžeta (turpmāk – dotācija) piešķir atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kritērijiem un nosacījumiem.

Savukārt minēto noteikumu 6. punkts noteic, ka ministrija dotāciju atbilstoši attiecīgajam gadam apstiprinātajam finansējumam aprēķina un sadala sākuma sagatavošanas grupām, mācību treniņu pirmā, otrā, trešā, ceturtā, piektā, sestā un septītā apmācības gada grupām, sporta meistarības pilnveidošanas pirmā, otrā un trešā apmācības gada grupām un augstākās sporta meistarības grupām, pamatojoties uz kritēriju un nosacījumu izpildi.

[9] Noteikumu Nr. 885 8. punkts līdz 2022. gada 31. decembrim bija spēkā šādā redakcijā: “Izglītības iestādei piešķiramās dotācijas apmēru aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$F_p = \frac{\text{Dot} \times F_{MAXi}}{\Sigma F_{MAX}}$$

kur

F_p – izglītības iestādei piešķiramais finansējums;

Dot – kārtējā gada budžeta likumā plānotais finansējums;

ΣF_{MAX} – maksimālā finansējuma nodrošinājums visām izglītības iestādēm gadā;

F_{MAXi} – maksimālā finansējuma nodrošinājums izglītības iestādei gadā, ko aprēķina, summējot vienam mēnesim aprēķināto grupām nepieciešamo maksimālo finansējumu”.

Savukārt ar noteikumiem Nr. 539 noteikumu Nr. 885 8. punkta norma tika grozīta un izteikta šādā redakcijā: “Izglītības iestādei piešķiramās dotācijas apmēru aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$F_p = F_p(1) + F_p(2), \text{ kur}$$

F_p – izglītības iestādei piešķiramais kopējais finansējums;

Fp(1) – izglītības iestādei piešķiramā finansējuma daļa, ko aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$Fp(1) = \frac{Dot \times \Sigma F(1)MAX_i}{\Sigma F(1)MAX}$, kur

$\Sigma F(1)MAX$

Dot – kārtējā gada budžeta likumā plānotais finansējums;

$\Sigma F(1)MAX$ – kopējais nepieciešamais finansējuma nodrošinājums iepriekšējā budžeta gadā finansētajām izglītības iestādēm, ko aprēķina, ievērojot pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu katrā izglītības iestādē, kas nepārsniedz izglītības iestādē iepriekšējā budžeta gadā valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitu;

$F(1)MAX_i$ – maksimālā finansējuma nodrošinājums izglītības iestādei gadā, ko aprēķina, ievērojot pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu, kas nepārsniedz izglītības iestādē iepriekšējā budžeta gadā valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitu.

Piezīme. $Dot \leq 1$ (jābūt mazākam par 1 vai vienādam ar 1).

$\Sigma F(1)MAX$

Fp(2) – izglītības iestādei piešķiramā finansējuma daļa, ko aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$Fp(2) = \frac{Fp(1)ATL \times \Sigma F(2)MAX_i}{\Sigma F(2)MAX}$, kur

$\Sigma F(2)MAX$

$Fp(1)ATL$ – atlikumu kopsūma, ja izglītības iestādes pieprasītais pedagoģisko likmju skaits budžeta gadam ir mazāks nekā iepriekšējā budžeta gadā valsts finansētais pedagoģisko likmju skaits;

$\Sigma F(2)MAX$ – kopējais nepieciešamais finansējuma nodrošinājums, ko aprēķina iepriekšējā budžeta gadā finansētajām izglītības iestādēm, ievērojot izglītības iestādes iepriekšējā budžeta gadā pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu, kas pārsniedz izglītības iestādei iepriekšējam budžeta gadam valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitu;

$F(2)MAX_i$ – maksimālā finansējuma nodrošinājums izglītības iestādei gadā, ko aprēķina iepriekšējā budžeta gadā finansētajai izglītības iestādei, ievērojot iepriekšējā budžeta gadā pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu, kas pārsniedz izglītības iestādei iepriekšējam budžeta gadam valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitu.

Piezīme. $Fp(1)ATL \leq \Sigma F(2)MAX$ (jābūt mazākam par $\Sigma F(2)MAX$ vai vienādam ar $\Sigma F(2)MAX$)”.

[10] Noteikumu Nr. 539 anotācijā norādīts uz nepieciešamību pilnveidot profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu finansēšanas kārtību, ieviešot mehānismu valsts finansējamo pedagoģisko likmju fiksēšanai atbilstoši iepriekšējā budžeta gadā izglītības iestādei valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitam.

Anotācijā arī norādīts, ka neieviešot attiecīgu mehānismu un nefiksējot valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitu, kā arī katru budžeta gadu šim mērķim pieejamo valsts budžeta līdzekļu sadalē neņemot vērā iepriekšējā budžeta gadā katrai sporta skolai valsts piešķirto pedagoģisko likmju skaitu, tiek kavēts plānveidīgs sporta skolu darbs, kā arī, nekontrolēti pieaugot izglītojamo skaitam, prognozējams, ka valsts finansiālais nodrošinājums visām sporta skolām vēl vairāk samazināsies – 2023. gadā samazinoties provizorisks vēl par 5,5 % (ar valsts finansējumu nodrošinot 80,27 % līdzšinējo 85,76 % vietā).

Savukārt, ieviešot minēto mehānismu, 2022. gadā finansētajām sporta skolām 2023. gadā un turpmāk tiktu nodrošināts pedagoģisko likmju finansējums ne mazāks kā 2022. gadā (pedagoģisko likmju fiksēšana) vai, ja tiek pieprasītas mazāk pedagoģiskās likmes kā 2022. gadā, atbilstoši attiecīgo mācību treniņu grupās izglītības programmu īstenošanai nepieciešamajam pedagoģisko likmju skaitam un ja attiecīgajām mācību treniņu grupām 2021./2022. mācību gadā ir izpildīti rezultativitātes kritēriji sportā un nosacījumi attiecībā uz izglītojamo skaitu un vecumu.

Likmju fiksēšanas process un tam nepieciešamā finansēšanas kārtība noteikta noteikumu projekta 8. un 8.¹ punkta grozījumos. Fiksēto likmju finansēšanas kārtībā paredzētas trīs kārtas: 1) Pirmā kārtā – nodrošina finansējumu 2022. gadā finansētajām pedagoģiskajām likmēm (fiksētās); 2) Otrā kārtā – ja veidojas pedagoģisko likmju atlikums (t.i., budžeta gadā izglītības iestāde pieprasa mazāk likmes kā fiksēts) to sadala sporta skolām, kurām pārsniegts fiksēto pedagoģisko likmju skaits; 3) Trešā kārtā – ja pēc noteikumu Nr. 885 8. punktā noteiktajā kārtībā piešķirtā finansējuma veidojas valsts finansējamo pedagoģisko likmju atlikums, tās sadala proporcionāli visām izglītības iestādēm, nepārsniedzot budžeta gadam pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu. Visās kārtās obligāts nosacījums ir iepriekšējā mācību gadā izpildīti rezultativitātes kritēriji sportā un nosacījumi attiecībā uz izglītojamo skaitu un vecumu.

Papildus norādīts, ka minētā kārtība vienlaikus nodrošina iespēju pretendēt uz valsts budžeta finansējumu arī jaunām akreditētām sporta skolām, ja minētam mērķim valsts budžetā ir pieejams papildus finansējums.

[11] Satversmes 105. pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana

sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.

Atbilstoši Satversmes tiesas judikatūrai, lai izvērtētu tiesību normas atbilstību Satversmes 105. pantā ietvertajām tiesībām uz īpašumu, vispirms nepieciešams noskaidrot, kas izskatāmajā lietā uzskatāms par tiesību uz īpašumu objektu. Jāņem vērā, ka "īpašums" var būt arī līdzekļi, ieskaitot prasījumus, attiecībā uz kuriem persona var pamatot, ka tai ir vismaz tiesiska paļāvība uz efektīvu īpašuma tiesību iegūšanu. Turklāt, nosakot to, vai tiesību norma skar tādas tiesības, kas uzskatāmas par tiesību uz īpašumu objektu, nozīme var būt arī tiesiskās paļāvības aizsardzības principam, jo Satversmes 105. panta tvērumā ietilpst arī tādas mantiska rakstura tiesības, uz kurām personai ir radusies tiesiskā paļāvība (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2018. gada 18. decembra sprieduma lietā Nr. 2016-04-03, 18.5. punktu; 2023. gada 21. marta sprieduma lietā Nr. 2022-06-03, 18. punktu*).

[12] Konkrētajā gadījumā Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļa paredz, ka valsts finansējumu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai ir tiesības saņemt akreditētai profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādei, kuras mācību treniņu grupas atbilst noteiktiem rezultativitātes kritērijiem sportā, kā arī nosacījumiem attiecībā uz audzēkņu skaitu un vecumu.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja, iesniedzot pieteikumu dotācijas saņemšanai, bija izpildījusi Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļā un noteikumos Nr. 885 izvirzītos kritērijus un nosacījumus. Pārsūdzētajā lēmumā atbilstoši noteikumu Nr. 885 6. punktam aprēķinātas arī konkrētas vērtības – 2,7983 pedagoģiskās likmes un finansējums – 47 519,24 euro.

Apgabaltiesas ieskatā, konkrētajā situācijā pieteicēja varēja tiesiski paļauties, ka, izpildot tiesību normās noteiktos kritērijus un nosacījumus, tā var pretendēt uz Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļā paredzēto valsts finansējumu, kas tiks aprēķināts noteikumos Nr. 885 noteiktajā kārtībā.

Tāču noteikumu Nr. 885 8. punktā dotācijas apmēra aprēķina formulā ietvertā vērtība – izglītības iestādē iepriekšējā budžeta gadā valsts finansēto pedagoģisko likmju skaits – pieteicējai faktiski liedz tiesības saņemt likumā paredzēto dotāciju. Tādējādi, ietverot noteikumu Nr. 885 8. punktā mehānismu valsts finansējamo pedagoģisko likmju fiksēšanai atbilstoši iepriekšējā budžeta gadā izglītības iestādei valsts finansēto pedagoģisko likmju skaitam, ir ierobežotas pieteicējas Satversmes 105. panta pirmajā un trešajā teikumā ietvertās tiesības uz īpašumu.

[13] Noskaidrojot, vai personas tiesību uz īpašumu ierobežojums ir attaisnojams, jāpārbauda, vai tas ir noteikts ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu. Tiesības uz īpašumu var ierobežot arī ar Ministru kabineta noteikumiem (sk. *Satversmes tiesas 2022. gada 27. oktobra sprieduma lietā Nr. 2021-31-0103 32. punktu*). Tomēr Ministru kabineta tiesības izdot ārējus normatīvus aktus sniedzas vien tiktāl, ciktāl likumā Ministru kabinetam ir ietverts šāds pilnvarojums.

Konkrētajā gadījumā Izglītības likuma 14. pants nosaka pilnvarojumu Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes izglītības programmas. Savukārt Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļa paredz Ministru kabineta tiesības noteikt rezultativitātes kritērijus un nosacījumus attiecībā uz audzēkņu skaitu un vecumu. Ietverot noteikumu Nr. 885 8. punkta normu, kas faktiski izslēdz no valsts finansējuma pretendentu loka jaunās sporta skolas, kuras ir izveidotas un akreditētas pēc 2022. gada, proti, kurām 2022. gadā nav noteiktas valsts finansētas pedagoģiskās likmes, Ministru kabinets ir acīmredzami pārkāpis pilnvarojuma robežas. Līdz ar to secināms, ka noteikumu Nr. 885 8. punktā ietvertais ierobežojums nav noteikts ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu.

[14] Noteikumu Nr. 539 anotācijā norādīts, ka noteikumu Nr. 885 8. punktā ietvertā likmju fiksēšanas kārtība ir vērsta uz to, lai sekmētu plānveidīgu sporta skolu darbu. Apgabaltiesai nav pamata apšaubīt norādīto mērķi. Pirmšķietami ieviestais valsts finansējamo pedagoģisko likmju fiksēšanas mehānisms var nodrošināt lielāku paredzamību attiecībā uz valsts finansējuma pieejamību sporta skolām, kurām 2022. gadā tāds jau ir bijis piešķirts. Vienlaikus normas leģitīmais mērķis neatbrīvo Ministru kabinetu no pienākuma rūpīgi izvērtēt, vai izraudzītie līdzekļi mērķa sasniegšanai ir atbilstoši un samērīgi radītajam pamattiesību ierobežojumam. Noteikumu Nr. 885 8. punktā ietvertais finansējuma piešķiršanas modelis, nodrošinot lielāku paredzamību attiecībā uz valsts finansējuma pieejamību sporta skolām, vienlaikus atņem iespēju jaundibinātām sporta skolām īstenot likumā noteiktās tiesības

uz valsts finansējumu. Apgabaltiesas ieskatā šāds tiesiskais regulējums nav atzīstams par atbilstošu un samērīgu. Noteikumu Nr. 539 anotācija arī nesatur informāciju, kas liecinātu, ka Ministru kabinets būtu meklējis kādus atbilstošākus vai samērīgākus līdzekļus. Piemēram, izvirzot augstākas prasības attiecībā uz sporta skolu īstenojamo programmu kvalitāti, izglītojamo rezultātiem, izglītojamo skaitu, u.c. Izvirzot augstākas prasības attiecībā uz sporta skolu sniegto izglītības pakalpojumu kvalitatīvajiem vai kvantitatīviem rādītājiem, varētu nodrošināt efektīvāku budžeta līdzekļu izlietojumu, vienlaikus neatņemot tiesības jaunajām sporta skolām pretendēt uz valsts finansējumu.

[15] Noteikumu Nr. 885 8. punktā ietvertu finansēšanas kārtību nevar atzīt par atbilstošu arī tādēļ, ka tā nepamatoti rada atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos.

Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļa skaidri definē sporta skolas, kuras ir tiesīgas saņemt valsts finansējumu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai, proti, tās ir akreditētas profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes, kuru mācību treniņu grupas atbilst noteiktiem rezultativitātes kritērijiem sportā, kā arī nosacījumiem attiecībā uz audzēkņu skaitu un vecumu. Minētās sporta skolas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, lai pretendētu uz dotāciju profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai.

Savukārt ar strīdus normu “vecajām” skolām, kuras ir saņēmušas valsts finansējumu 2022. gadā, turpmāk tiek garantētas tiesības uz valsts finansējumu vismaz iepriekšējā budžeta gada līmenī, savukārt “jaunajām” sporta skolām un sporta skolām, kuras izveidotas un akreditētas pēc 2022. gada, tiesības uz valsts finansējumu praktiski tiek liegtas. Tādējādi Ministru kabinets, ietverot noteikumu Nr. 885 8. punktā valsts finansējamo pedagoģisko likmju fiksēšanas mehānismu, ir radījis atšķirīgu attieksmi pret sporta skolām, kuras atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos.

Lai arī likumdevējam ir liela rīcības brīvība valsts budžeta jautājumos, tostarp nosakot personu loku, kuras ir tiesīgas saņemt valsts budžeta līdzekļus, tas neatbrīvo valsti no pienākuma, izdodot tiesību aktus, ievērot vispārējos tiesību principus. Proti, ja valsts ir paredzējusi likumā noteiktam personu lokam tiesības saņemt valsts finansējumu, tad valsts tālākai rīcībai šajā jautājumā ir jāatbilst vispārējiem tiesību principiem, tostarp tiesiskās vienlīdzības principam, kas ietilpst Satversmes 91. panta pirmā teikuma tvērumā (sal. sk. *Satversmes tiesas 2011. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2010-70-01 9. punkts*). Satversmes tiesa, konkrētizējot tiesiskās vienlīdzības principu, ir atzinusi, ka tas liedz valsts institūcijām izdot tādas normas, kas bez objektīva un saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Atšķirīgai attieksmei nav objektīva un saprātīga pamata, ja nav konstatējamā samērīgas attiecības starp izraudzītajiem līdzekļiem un nospraustajiem mērķiem (sk., *piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 23. decembra sprieduma lietā Nr. 2002-15-01 secinājumu daļas 3. punktu*). Kā jau apgabaltiesa iepriekš konstatēja, konkrētajā gadījumā nav konstatējams samērīgums starp izraudzītajiem līdzekļiem un nospraustajiem mērķiem. Līdz ar to noteikumu Nr. 885 8. punktā ietvertais finansējuma piešķiršanas modelis neatbilst arī Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

[16] Noteikumu Nr. 885 8.¹ punkts paredz, ja pēc noteikumu 8. punktā noteiktajā kārtībā piešķirtā finansējuma veidojas valsts finansējamo pedagoģisko likmju atlikums, to sadala proporcionāli visām izglītības iestādēm, nepārsniedzot budžeta gadam pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu.

Lai arī noteikumu Nr. 539 anotācijā norādīts, ka minētā kārtība paredz iespēju pretendēt uz valsts budžeta finansējumu arī jaunām akreditētām sporta skolām, tā būtībā ir iluzora. Noteikumu Nr. 885 8. punktā ietvertā finansēšanas modeļa ieviešanas pamatā ir Ministru kabineta nespēja pilnībā nodrošināt nepieciešamo valsts finansējumu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai. Šādos apstākļos ir maz ticams, ka varētu veidoties valsts budžeta līdzekļu atlikums. To pierāda gan pārsūdzētais lēmums, gan lietā iesniegtais ministrijas lēmums par atteikumu piešķirt pieteicējai valsts dotāciju arī 2025. gadā. Turklāt šāda atlikuma principa finansēšanas modeļa ieviešana ir acīmredzami pretēja Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļas jēgai un mērķim. Līdz ar to secināms, ka noteikumu Nr. 885 8.¹ punktā ietvertais tiesiskais regulējums nenovērš noteikumu 8. punktā noteiktā finansējuma piešķiršanas modeļa neatbilstību Satversmes 105. un 91. pantam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punktu, 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktu un otro daļu, Administratīvā procesa likuma 104. panta otro daļu, 273. panta 4. punktu un 275. panta 6. punktu, Administratīvā apgabaltiesa

nolēma

iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai par Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 885 “Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas” 8. un 8.¹ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam;

apturēt tiesvedību lietā līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis Tiesnese Tiesnese

K. Berķis I. Amona V. Zommere